

τιώτης. Τὸ ξίφος μου μοὶ ἀρκεῖ.» Καὶ σπεύσας εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἥτις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πρὸς τὸν σταθμὸν, ἤρπασα μικρὸν δισάκιον τοῦ ὑπηρέτου μου, τὸ χρησιμεῦον εἰς τοὺς στρατιώτας ἵνα φέρωσι τὸν ἄρτον των κατὰ τὰς ὁδοιπορίας, ἔρριψα εἰς αὐτὸ ἐν ὑποκάμισον, τινὰ μανδύλια, κτλ., ἔλαβον τὸ δισάκιον εἰς τὸν ὦμον, καὶ ἐκίνησα διὰ τὴν Γαλλίαν.

B.

Ἡ σιδηροδρομικὴ ἀμαξοστοιχία ἡμῶν συνέκειτο ἐξ 20 ἀμαξῶν, αἵτινες ἔφερον 52 ἀνθρώπους καὶ 405 ἵππους, τεθέντας πάντας κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὑπὸ τὰς ἐμὰς ἀποκλειστικὰς διαταγὰς, διότι ἤμην ὁ ἀνώτερος μεταξὺ αὐτῶν. Δὲν ἤξεύρω ἂν ἡ σιδηροδρομικὴ αὕτη ὁδοιπορία ἤρρεσεν εἰς τοὺς ἵππους, καὶ περὶ τούτου ἔχω τὰς ἀμφιβολίας μου· εἰς τὰ ἀνθρώπινα ὅμως ὄντα βεβαίως δὲν ἤρρεσε, διότι ἤμεθα στενώτατα εἰς τὰς ἀμάξας, οὕσας πάσας τῆς τρίτης τάξεως. Ἐγὼ τὴν πρώτην νύκτα ἐπροσπάθησα νὰ κοιμηθῶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀμάξης, ἀλλ' «ἄνευ ἀποτελέσματος», ὃ δ' ἀνατέλλων ἥλιος διέκοψε πρῶτος τὰς σκέψεις μου περὶ τοῦ ὅτι τὸ κοιμηθῆναι ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἀμάξει, τρίτης τοῦλάχιστον τάξεως, συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ἀδυνάτων πραγμάτων.

Ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὁδοιπορία ἦτον ἱκανῶς εὐάρεστος, καὶ αἱ πόλεις δι' ὧν διηρχόμεθα

Ὑπεδέχοντο ἡμᾶς μετὰ δεξιώσεων καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Μόλις τοῦ πολέμου κηρυχθέντος, εἶχον ὀργανισθῇ εἰς πάσας τὰς πόλεις δι' ὧν ἔμελλον τὰ τάγματα νὰ διέλθωσιν, ἑταιρίαι, ἐκ τῶν πρώτων μάλιστα κυριῶν αὐτῶν συγκεείμεναι, καὶ σκοπὸν ἔχουσαι νὰ προσφέρωσι τροφάς, ζύθον καὶ σιγάρα εἰς τοὺς στρατιώτας. Εἰς ἕκαστον σταθμὸν ἐπομένως μᾶς ἀπήντων αἱ ἐπιτροπαὶ τούτων τῶν κυριῶν, ἃς παρηκολούθουν πᾶσαι αἱ νεάνιδες τῆς πόλεως, λευκὰ ἐνδεδυμέναι, ἄνθη φέρουσαι, καὶ προσάγουσαι εἰς ἡμᾶς ἐπὶ δίσκων ἄρτον μετὰ βουτύρου, κτλ. Ἐννοεῖται δ' ὅτι πρὶν ἀναχωρήσωμεν ἐξ ἑκάστου σταθμοῦ, προσηρχομένην ἐγὼ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, καὶ νύχαρίστουν αὐτὴν ἐν ὀνόματι τῶν στρατιωτῶν· καὶ ἀληθῶς αἱ εὐχαριστίαι αὗται ἐκ τῆς καρδίας ἐξήρχοντο, διότι αὕτη ἦτον ἡ μόνη τροφή ἧς ἐγεύθημεν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοιπορίας.

Ἀφ' οὗ δ' ὑπερέβημεν τὴν Κολωνίαν καὶ εἶδομεν τὴν λαμπράν τῆς μητρόπολιν, ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ παρετείνετο παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥήνου, ὥστε ἀφορμὴ μᾶς ἐδίδετο νὰ θαυμάσωμεν τὸ ἐπὶ καλλονῇ τοσοῦτον περίφημον τοῦτο μέρος τῆς Γερμανίας. Τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ παραλείπω, διότι ὑπὸ πολλῶν ἄλλων καὶ ἱκανωτέρων μου πολλάκις ἔγινε, καὶ διότι εἶναι ἄσχετος πρὸς τοῦ προκειμένου πολέμου τὰς ἀναμνήσεις. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ παρέλθω ὑπὸ σιωπὴν μικρὰν τινα πόλιν ἣν εὕρισκω ἐν τῇ μνήμῃ μου κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην. Εἰς τὸν

σταθμὸν αὐτῆς εὐρέθημεν ἰστάμενοι ὅτε ἐξυπνήσαμεν, τὴν πρωτὴν μιᾶς τῶν ἡμερῶν τῆς ὁδοιπορίας μας. Μετ' ἐκπλήξεως δ' ἐμάθομεν ἐκεῖ ὅτι ὅλην τὴν νύκτα εἶχομεν μεταχειρισθῇ διὰ νὰ προχωρήσωμεν μόνον κατὰ δύο χιλιόμετρα, καὶ διαταγὴ ὅτι εἶχε δοθῇ εἰς τοὺς ἐκεῖσε προϊσταμένους ν' ἀναχαιτίσωσι τὴν ἀμαξοστοιχίαν ἡμῶν μέχρι τῆς ἐσπέρας, διότι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἔμελλε νὰ διαβιβάσῃ ὁ σιδηρόδρομος τραυματίας ἐκ τῶν νοσοκομείων τοῦ πεδίου, ἅτινα ἦσαν πλήρη. Ἡ εἰδησις αὕτη μᾶς ἐχαροποίησε, διότι ἡ μικρὰ πόλις αὕτη ἔκειτο εἰς ὠραιοτάτην θέσιν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥήνου, ὅστις αἰφνιδίως ἐμφανίζεται ἐμπρὸς αὐτῆς, ῥέων ἐπ' αὐτὴν κατ' ὀρθὴν γωνίαν, ὥς ἂν ᾔθελε νὰ τὴν καταποντίσῃ, καὶ πάλιν στρέφεται πρὸς βορρᾶν ὀρθογωνίως ὥς ἂν εἰ τῇ ἐχάριζε τὴν ζωὴν ἀφ' οὗ τὴν ἠπείλησε, καὶ ἀπέρχεται ῥέων πρὸς ἄλλα πεδία. Αἰτία δὲ τῆς ἀποτόμου στροφῆς ταύτης εἶναι ὀγκῶδες ὄρος ἐπιπροσθοῦν εἰς τοῦ ποταμοῦ τὴν ὁδόν, καὶ ἐμπρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ ἐγειρόμενος μέλας βράχος, περὶ οὗ πολλὰ ἱστοροῦσι σκοτειναὶ παραδόσεις, καὶ παρ' οὗ κατὰ μέρος καὶ ἡ πόλις ἐπονομάζεται Münster am Stein, Μητρόπολις παρὰ τῷ λίθῳ.

Διήλθομεν δὲ τὴν ἡμέραν πᾶσαν εἰς περιπάτους καὶ μικρὰς ἐκδρομὰς, τρεφόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἧς τὸ ἐπιμελέστερον μέλος ἦν νέα Ὁλλανδῆ, κατὰ τὸ κάλλος ἐξέχουσα. Μετὰ πλείστης ἀγαθότητος αὕτη ἀνεμίγνυτο μετὰ τῶν στρατιωτῶν, τοὺς ἡρώτα

περὶ τῶν ἀναγκῶν των, καὶ ἔγραφε τὰς ἐπιστολάς ἐκείνων δι' οὓς ἡ τοιαύτη ἐργασία πολὺν θ' ἀπῆτει καιρόν. Οὕτως ἔφθασεν ἡ ἐσπέρα. Ἐμέλλομεν δὲ ν' ἀναχωρήσωμεν κατὰ τὰς ἐννέα, καὶ οἱ στρατιῶται ἐζήτησαν παρ' ἐμοῦ τὴν ἄδειαν ν' ἀπέλθωσι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο καὶ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἀγαθὴν νεάνιδα, ἣτις εἶχεν ἤδη ἀποσυρθῇ εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἀγοράσαντες λοιπὸν ἕκαστος κηρίον, ἀνῆψαν αὐτὰ, καὶ ἐν συνοδίᾳ ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν οἶκόν της, ψάλλοντες δημοτικὰ ᾠσματα. Ἐξηκολούθησαν δὲ οὕτω μέχρις οὗ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, καὶ τότε εἰς τῶν στρατιωτῶν προβάς ἐξέφρασεν ὅλων τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα του. Ἐκάλεσε δ' ἐξω καὶ ταύτην ὁ πατὴρ, ἅμα ἔμαθεν ὅτι περὶ αὐτῆς ἐπρόκειτο, ἀντευχάριστησεν αὐτοὺς, καὶ διέταξε νὰ τοῖς δοθῶσι σιγάρα καὶ οἶνος, καὶ ἡ δαδουχία ἔληξεν οὕτως. Ἐπελθούσης δὲ τῆς ἐννάτης, ἀνεχωρήσαμεν.

Οὕτως ἐξηκολουθοῦμεν ὁδοιποροῦντες, μένοντες δηλαδή ἀνὰ ὃ ἢ 6 ὥρας ἐκάστοτε εἰς ἕκαστον μέρος, μέχρις οὗ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀφίχθημεν εἰς Remilly, μικρὰν Γαλλικὴν πόλιν, ἧς πέραν μᾶς εἶπον ὅτι ὁ σιδηρόδρομος δὲν ἐπροχώρει, διότι αἱ γραμμαὶ ἦσαν κατεστραμμέναι, ὅθεν εἶχομεν νὰ καταβῶμεν, καὶ νὰ ζητήσωμεν τὴν τύχην μας ὡς ἐδυνάμεθα. Τοῦτο δὲ καὶ ἐξετελέσαμεν ὡς ἔπεται· ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν ἀνέβη ἐνὰ τῶν ἵππων, ἔχοντα μόνον ἐν σχοινίον περὶ τὸν λαιμόν καὶ οὐδεμίαν ἄλλην ἵπ-

ποσκευήν, διότι οὐδὲ ἐν ὑπῆρχεν ἐφίππιον· ἔσυρε δὲ καὶ ἕτερον ἵππον ἐκ τοῦ σχοινίου, διότι οἱ ἵπποι ἦσαν 405 οἱ δὲ ἄνδρες 52. Καὶ ἐγὼ δὲ ἀνέβην ἐπίσης ἵππον μόνον σχοινίον ἔχοντα, καὶ οὕτως εἰσῆλασα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐγὼ ὅστις ὠνειρευόμην ἐμαυτὸν νέον ἱππότην ἐπὶ μέλανος λαμπροστολίστου ἵππου εἰσορμῶντα εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης, καὶ διὰ βραχείας ἀλλ' ἐκπληκτικῆς νίκης κερδίζοντα εὐθὺς τὴν πρώτην ἡμέραν τοὺς πτερνιστῆράς μου. Τὸ μάθημα τοῦτο κατὰ τῶν φαντασιοσκοπιῶν εἰς αἷς οἱ νέοι ἐμπίπτουσιν ἦτον ἤδη σκληρὸν, ἀλλ' ἔμελλε δυστυχῶς ν' ἀποβῇ ἔτι πολὺ σκληρότερον· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πολέμου ἐφαίνετο ἀπόφασιν ἔχων εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς νὰ μᾶς καταδείξῃ ὅτι ἡ ποίησις ἦν περὶ πολέμου περιέχουσι τὰ βιβλία εἶναι στιλπνὸν περικάλυμμα ὑφ' ὃ ἀπεύχομαι εἰς τοὺς ποιητὰς νὰ εἰσδύσωσι.

Γ.

Φθινόπωρον ἦτον ἤδη καὶ ὁ μὲν Σεπτέμβριος, ὅτε περὶ τὴν ἕκτην ὥραν μ. μ. ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ Remilly. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε δύσει εἰσέτι, καὶ ὁ κόσμος ἐφαίνετο εἰς εἰρήνην ἀναπαυόμενος. Ἀλλὰ, μετὰ δύο ὥρας, βαρέα σύννεφα κατεσκότισαν τὸν οὐρανὸν, οἱ ἀστέρες παντελῶς ἐξέλιπον, καὶ ἤρχισε νὰ πίπτῃ λεπτὴ βροχή· ἡμεῖς δ' ἐπροχωροῦμεν πάντοτε· ἀλλ' ἡ ὁδὸς, διάβροχος καὶ ἀναλυομένη, ἐγίνετο ἀνὰ πᾶν